

Handläggare
Nils Matsson
08-508 279 48**Till**
Trafiknämnden
2018-02-01

Direktupphandling. Yttrande över stadsrevisionens projektrapport nr 8/2017

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som yttrande till stadsrevisionen
2. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att ytterligare stärka den interna kontrollen av direktupphandlingar och se över kontorets upphandlingsorganisation.
3. Trafiknämnden förklarar beslutet omedelbart justerat.

Jonas Eliasson
FörvaltningschefAnne Kemmler
Tf. avdelningschef

Sammanfattning

Revisionskontoret inom Stockholms stad har gjort en granskning av rutinerna för direktupphandling hos trafiknämnden samt tre stadsdelsnämnder. I rapporten påtalas att nämnderna behöver stärka den interna kontrollen av att direktupphandlingar sker enligt stadens riktlinjer. Revisionskontoret konstaterar vidare att trafikkontoret har rutiner och kontrollfunktioner, men att flertalet av de kontrollerade direktupphandlingarna uppvisar brister.

Kontoret instämmer i revisorernas slutsats att det uppenbarligen finns brister i kontorets rutiner rörande direktupphandling och kommer att genomföra en översyn och förstärkning av kontorets rutiner och internkontroll på området.

Bakgrund

Revisionskontoret har genomfört en granskning över hur reglerna och lagarna för direktupphandling följts hos trafiknämnden och tre stadsdelsnämnder. Revisionskontoret har överlämnat rapporten till nämnderna för yttrande. Yttrande ska ha inkommit senast den 10 februari 2018.

Trafikkontoret har en upphandlingsgrupp som har en stödjande och rådgivande funktion för förvaltningen. Upphandlingsgruppen samordnar upphandlingar inom nämnden. Kontoret har egna riktlinjer för direktupphandlingar som fastställdes i maj 2017. I riktlinjerna framgår bl.a. att direktupphandlingar ska genomföras i samråd med och godkännas av kontorets upphandlingsgrupp. Avtalsansvarig/projektledare ska till upphandlingsgruppen inkomma med skriftlig redogörelse för vad som ska direktupphandlas, vilken leverantör som avses, av vilket skäl direktupphandling kan ske samt uppskatta belopp. Seriositetskontroll ska också genomföras och stadens dokumentationsmall ska användas vid direktupphandlingar.

Upphandlingsgruppen har en förteckning över kontorets samtliga direktupphandlingar. Gruppen ansvarar för att följa upp så att inte beloppsgränsen för direktupphandlingar överskrids. Upphandlingsgruppen ska även gå igenom om och hur avtalen utifrån genomförda direktupphandlingar används samt om det saknas avtal inom vissa inköpsområden utifrån analyser av inköpsmönster. Information finns tillgänglig för förvaltningens personal på intranätet om förvaltningens upphandlingsbok, mallar, vilka ramavtal som finns, förvaltningens upphandlingsplan, policy och lagar och regler som gäller för direktupphandlingar samt även stadens riktlinjer och program för upphandling och inköp.

I rapporten konstateras att trafikkontoret har rutiner och kontrollfunktion men att rutinerna inte följts i flertalet (7) av de 10 granskade direktupphandlingarna.

Trafikkontorets synpunkter

Trafikkontoret bedriver en stor och omfattande verksamhet som innehåller många väsensskilda aktiviteter där oväntade händelser och hastigt uppkomna behov kan förekomma.

Trafikkontoret genomför årligen en stor mängd upphandlingar, avrop från ramavtal och direktupphandlingar. Kontoret har därför av tradition en decentraliserad upphandlingsorganisation. Varje projektledare förväntas, med hjälp av kontorets upphandlingsgrupp, kunna genomföra upphandlingar. Anskaffningsbehoven för den

kända löpande verksamheten sker via lagenligt upphandlade ramavtal och projektavtal men kontoret har också ett ansvar mot Stockholms medborgare och besökare att lösa hastigt uppkomna problem. Framkomlighet, säkerhet och trivsel måste upprätthållas vilket ibland måste lösas via direktupphandlingar som ska genomföras i laga ordning enligt kontorets rutiner. Uppenbarligen görs ändå beställningar utanför dessa rutiner och system. Detta måste kontoret komma tillrätta med.

Direktupphandling ska enligt kontorets rutiner granskas och godkännas innan de utförs, vilket inte har skett i flertalet av de nu granskade fallen. Analyserar man dessa finner man en rad olika anledningar till att det fallerar, som t ex okunskap, pressade projektider och slarv. Det kan också konstateras att några av de granskade upphandlingarna rör tämligen udda företeelser såsom stödfoder till vilt, fruktkorgar och cykeluppvisningar. Detta förtar dock inte riktigheten i revisionskontorets kritik i de aktuella fallen.

I och med att kontoret införde Agressos beställningssystem (fr.o.m. den 9/1 2017) erhöles ett kraftfullt verktyg för kontroll över vilka beställningar som användarna önskar att genomföra. I samband med det infördes nya rutiner för hur avtal godkänns, läggs in i systemet och görs beställningsbara. Fram till dags dato har ett nittiototal direktupphandlingar godkänts och lagts in under året.

Trafikkontoret avser att ytterligare se över och förstärka sin organisation för kontroll av upphandlingar samt säkerställa via information och utbildning att kontorets och stadens riktlinjer är kända av all berörd personal.

De styrande elektroniska systemen kan också utvecklas. Det ska vara lätt att göra rätt och svårt att göra fel. Kontoret följer därför noga stadsledningskontorets arbete med projekt i upphandlingsfrågor.

Vad gäller frågan om att alltid tillfråga tre leverantörer så anser kontoret att det inte bör vara ett uttalat tvång. För vissa former av specialistkompetens, offentlig konst och varor kopplade till befintliga system gäller ofta att det från början finns en given leverantör. Nivåerna på priser och ersättningar ska, i dessa fall, naturligtvis ändå bedömas så att de är rimliga.

Trafikkontorets förslag

Trafikkontoret föreslår att nämnden godkänner och överlämnar kontorets tjänsteutlåtande som yttrande till stadsrevisionen och ger kontoret i uppdrag att ytterligare stärka den interna kontrollen av upphandlingar och se över kontorets upphandlingsorganisation.

Slut**Bilaga**

1. Direktupphandling. Stadsrevisionens projektrapport nr 8/2017